

Catalonia Trade and Investment

Context Post-Covid i Oportunitats de Negoci Amèrica Central i Carib

Antoni Pujol
Director Oficina Amèrica Central i Carib
25 de febrer de 2021

Presentació comparativa de l'impacte de la Pandèmia (sobre PIB)

País	2019	2020	2021	
Panamà	3.0	-8.1	5.1	Cuarentena de 5 mesos i control restrictiu ofega l'economia oberta
República Dominicana	5.1	-5.3	4.8	Covid, factor generador de canvi
Costa Rica	2.1	-5.5	2.6	Gestió no restrictiva de la pandèmia, en context d'ajust fiscal
Guatemala	3.8	-2.0	3.6	Matriu productiva redueix impacte

INDICADORS MACRO (Gener 2020)

PIB Nom.	PIB p.c.	Taxa Interés referència	Inflació Annual	Tipus Canvi USD	IED	Població	Taxa Atur
68,536.00	15,834.00	5.76	0.2	1	4,835.00	4.3	7.1%
Milions de USD	USD	%	%	USD/Balboa	Milions de USD	Milions de persones	Atur 01/21: 25%

EVOLUCIÓ PIB:

Contracció PIB 2020: **8.1%**

Previsió PIB 2021: 5,1%

Previsió PIB 2022: 3,5%

PRINCIPALS SECTORS ECONÒMICS PERJUDICATS:

- Construcció (20.8% PIB / - 52.9%)
- Comerç majorista i minorista (18.8% PIB / -24.6%)
- Serveis Turístics, Hoteleria i Restauració (3.9% PIB/ -25 %)

SECTORS ECONÒMICS RESILIENTS:

- Sector Agrícola, Ramaderia i pesca (2% PIB / 4.2%)
- Transporte (11.5% PIB/ 6.7%)
- Seveis Intermediació Financera (6.3% PIB)
- Sector Miner (4% PIB/23.2%)
- Serveis de Salut (2.9% PIB/ 4%)
- Pesca (0.5% PIB/49.7%)

Informe COVID Impacte Sociolaboral OIT - 2020

Sector de la Economia	Repercussió actual de la crisi sobre la producció econòmica
Administración pública	Baja
Enseñanza y salud	Baja
Agricultura, ganadería y pesca	Media-Baja
Construcción	Media
Otros 1/	Media
Intermediación financiera y de seguros	Media
Actividades profesionales y administrativas de apoyo	Media
Transporte y almacenamiento	Media-Alta
Comunicación y otros servicios 2/	Media-Alta
Hogares como empleadores	Alta
Industria manufacturera	Alta
Comercio y reparación	Alta
Hoteles y restaurantes	Alta

Panamà- Oportunitats sectorials (1)

PROJECTES INFRAESTRUCTURA VIARIA

Serveis Enginyeria, maquinària i materials

Activació projectes d'Inversió multianual de 500 M USD l'any 2021:

- Construcció Línia 3 Metro de Panamá (2,800 M USD)
- Construcció 4rt Pont Canal de Panamá (1,500 M USD)
- Programa Reactivació 15 projectes viaris MOP

SECTOR CONSTRUCCIÓ RESIDENCIAL

Materials i equipament per a la construcció

El Rellevant pes del sector constructor en l'economia panamenya activa la indústria auxiliar de la construcció per reprendre 800 projectes residencials reactivats des d'Oct. 2020 a tot el territori.

EQUIPAMENTS SANITARIS

Productes mèdics, equips i enginyeria TICs per sector salut

Inversió pública i privada en nova capacitat hospitalaria pública (Hospital del Niño, Ciudad de la Salud- COVID, projectes en vigent construcció)

Increment en la despesa pública i privada en fàrmacs, equips i dispositius mèdics de salut (incloent EPIs).

Panamà- Oportunitats sectorials (2)

SISTEMES DE MOBILITAT URBANA I DE MERCADERIES

Equips, tecnologia i consultoria per al transport urbà (autobús i metro) i de mercaderies.

Panamà té definides programacions d'inversió i contractació en les seves infraestructures de transport metropolitana de passatgers (Metro de Panamá, MiBUS) i multimodals de mercaderies (Autoritat Canal Panamá, TOCUMEN) - xarxa viaria i ferroviaria, ports marítims i aeroports.

SECTOR CONSTRUCCIÓ RESIDENCIAL

Materials i equipament per a la construcció

Rellevant pes del sector constructor que tracciona la indústria auxiliar de construcció per reprendre 800 projectes residencials reactivats des d'Oct. 2020

SECTOR SALUT

Productes mèdics, equips i enginyeria TICs per sector salut

- Inversió capacitat hospitalaria pública (Hospital del Niño, Ciudad de la Salud- COVID, projectes iniciats en el període de govern 2014-2019.
- Increment en despesa de salut derivada de l'emergència sanitària

- Mitjana de 6 dies a constituir formalment una empresa.
- Obtenció permís de construcció (11 tràmits burocràtics): mitjana 105 dies (Estat Espanyol, 147 dies)
- www.panamatramita.gob.pa - plataforma de facilitació procediments administratius i regulatoris

“Valoració d’estratègia inicial d’accès al mercat: identificació partner local en 1ª fase + constitució 2ª fase implantació

ACORDS I CONVENIS

Acord d'Associació entre Centreamèrica i la UE (AACUE).

Amb Espanya Panamà manté un Acord per a la Promoció i Protecció Recíproca de les Inversions, el propòsit és establir un marc legal que incentivi la cooperació econòmica i inversions entre els dos països.

Llei d'Inversió Estrangera – promoció de formació capital i inversió capital estranger.

Panamà té signat (2011) un tractat per evitar la doble tributació internacional amb l'Estat Espanyol.

REGIMS ESPECIALS

Hi ha un total de 18 zones franques a Panamà. Dins d'aquestes hi ha registrades 128 empreses.

Hi ha 3 zones econòmiques especials establertes a Panamà.

Llei SEM – de promoció a l'establiment de seus regionals d'empreses multinacionals (160)

Llei EMMA -Règim Especial per a l'Establiment i operació d'Empreses Multinacionals relacionades a la manufactura.

PANAMA

DOING BUSINESS

DOING BUSINESS (Posició No. 86 Informe Doing Business BM)

Guatemala - Impacte pandèmia 2020

INDICADORS MACRO (Gener 2020)

PIB	PIB p.c.	Taxa Interes de referencia	Inflació Annual	Tipus Canvi USD	IED	Població	Taxa Atur
81,320.00	4,600.00	9.70	3.41	7.7	1,000.00	17.6	2.5%
Milions de USD	USD	%	%	USD/Quetzal	Milions de USD	Milions de persones	Atur 01/21: 4,5%

EVOLUCIÓ PIB:

Contracció PIB 2020: **-2.0%**

Previsió PIB 2021: +3,6%

Previsió PIB 2020: +3,8%

PRINCIPALS SECTORS ECONÒMICS PERJUDICATS:

- Comerç majorista i minorista (12% PIB / -23%)
- Serveis Turístics, Hoteleria i Restauració (9.9% PIB/ -15.4%)
- Sector Logístic i de Transport Internacional (10.5% PIB/-9.4%)
- Construcció (2.8% PIB / -6.1%)
- Manufactura (17.6% PIB/ -0.5%)

SECTORS ECONÒMICS RESILIENTS:

- Actividades Financieras (6.3% PIB/ +5.3%)
- Sector Primari (Agricultura i Ramaderia) (13.4% PIB/ +3%)
- Actividades Inmobiliarias (9.9% PIB/ +3.3%)

Informe COVID Impacte Sociolaboral OIT - 2020

Sector de la Economia	Repercusión actual de la crisis sobre la producción económica
Actividades de administración pública (defensa, enseñanza, salud y de asistencia social)	Media-Baja
Agricultura, ganadería y pesca	Media-Baja
Construcción y actividades inmobiliarias	Media
Intermediación financiera y seguros	Media
Información y comunicaciones	Media-Alta
Industria manufacturera	Alta
Comercio, restaurantes y hoteles	Alta
Actividades profesionales, científicas, técnicas y de servicios administrativos y de apoyo	Alta

Guatemala- Oportunitats sectorials (1)

PROJECTES TRANSPORT VIARI

Serveis Enginyeria i project

Inversió 371 M USD 2021

- Autovia costanera (4 Carrils 100km) port de Champerico- port de Quetzal
- Autopista Nor-Orient (30km) Atlàntic nord i la Ruta al Salvador pel sud.
- 2n Pont de Belize (380mn de quetzals, segons un estudi anterior.
- Eixamplament de l'Anell Regional C-50 (1.600mn de quetzals)
- Port El Arenal (400mn de quetzals) ampliació l'àrea portuària al costat de Barrios

INFRAESTRUCTURA HOSPITALARIA I MATERIAL SANITARI

Productes mèdics i equipament hospitalari.

- L'IGSS (Instituto Guatemalteco de Seguridad Social) ha confirmat la programació i la inversió per l'ampliació de la Xarxa Hospitalaria pública: construcció de 8 Hospitals - 2 a Ciutat de Guatemala i 6 centres a Zacapa, Jutiapa, San Benito, Petén, Santa Lucía Cotzumalguapa i Quetzaltenango.

SECTOR CONSTRUCCIÓ RESIDENCIAL

Productes mèdics, equips i enginyeria TICs per sector salut

- 140 projectes residencials a zona metropolitana de Guatemala, reactivats 20% o 25%, generant un impacte sectorial rellevant en l'economia nacional a 2021.

INDUSTRIA TÈXTIL

COVID ha impactat temporalment el sector tèxtil i de confecció de Guatemala, degut a la cancel·lació de comandes en els mesos de març a juny de 2020. Impacte directe: reducció d'un 20% de les exportacions (1.640 M USD) – previsió ràpida recuperació mercat dels Estats Units (destí confirmat del 79% de tota la producció). Oportunitat per comercialització de Maquinària tèxtil i per a la confecció, sistemes industrials i automatització, solucions per la valorització de residus, etc.

SECTOR AGRÍCOLA

Productes Tradicionals agroexportables (canya de sucre, cardamom, sindria, cafè, cacao) deixen pas a nous cultius orgànics cultivats intensivament que requereixen mitjans tecnològics addicionals.

Maquinària agrícola de pre i post collita. Sistemes de Reg (control hídric i fertirrigació) i protecció/hivernacle. Maquinària agrícola i productes agroquímics i bioestimulants i biocides complementen la les estratègies de cultiu.

- Mitjana de 15 dies a constituir formalment una empresa
- Obtenció permís de construcció (11 tràmits burocràtics): mitjana 226 dies.
- www.asisehace.gt - plataforma de facilitació procediments administratius i regulatoris

“Valoració d’estratègia inicial d’accès al mercat de Guatemala: identificació partner local en 1ª fase + constitució 2ª fase implantació

ACORDS I CONVENIS

Acord d'Associació entre Centreamèrica i la UE (AACUE).

Amb Espanya Guatemala manté un Acord per a la Promoció i Protecció Recíproca de les Inversions, el propòsit és establir un marc legal que incentivi la cooperació econòmica i inversions entre els dos països.

Llei d'Inversió Estrangera – promoció de formació capital i inversió capital estranger.

Guatemala no ha signat tractats per evitar la doble o múltiple tributació amb l'Estat Espanyol.

BARRERES AL COMERÇ

Acord d'Associació Unió Europea-Amèrica Central (AdA), està permetent que es redueixi gradualment el tipus mitjà aranzelari per a l'entrada de productes europeus, així com les barreres no aranzelàries .

REGIMS ESPECIALS

A Guatemala hi ha establertes 13 zones franques i una Zona Lliure, on es troben implantades 308 empreses.

GUATEMALA

DOING BUSINESS

DOING BUSINESS (Posició No. 96 Informe Doing Business BM 2020)

Costa Rica – Impactes pandèmia 2020

INDICADORS MACRO (Gener 2020)

PIB	PIB p.c.	Taxa Interès de referència	Inflació Annual	Tipus Canvi USD	IED	Població	Taxa Atur
60,130.00	12,171.00	2.75	1.5	573	2240	5.1	12.4%
Milions de USD	USD	%	%	USD/Colon	Milions de USD	Milions de persones	T.Atur 12/20: 20%

EVOLUCIÓ PIB:

Contracció PIB 2020: **-4.8%**

Previsió PIB 2021: **+2.6%**

Previsió PIB 2022: **+3.7%**

PRINCIPALS SECTORS ECONÒMICS PERJUDICATS:

- Serveis Turístics, Hoteleria i Restauració (3.2% PIB/ -59,5%)
- Transport i logística (4.4% PIB/27.7%)
- Comerç i reparacions (9.3 PIB / -16%)

SECTORS ECONÒMICS RESILIENTS:

- PIB/- 1.3%)
- Manufactura (12% PIB/7.2%)
- Agricultura (5% Construcció (4.5% PIB/-0.3%)

Informe COVID Impacte Sociolaboral OIT - 2020

Sector de la Economia	Repercussió actual de la crisi sobre la producció econòmica
Administración pública	Baja
Enseñanza y salud	Baja
Agricultura, ganadería y pesca	Media-Baja
Construcción	Media
Otros 1/	Media
Intermediación financiera y de seguros	Media
Actividades profesionales y administrativas de apoyo	Media
Transporte y almacenamiento	Media-Alta
Comunicación y otros 2/	Media-Alta
Hogares como empleadores	Alta
Industria manufacturera	Alta
Comercio y reparación	Alta
Hoteles y restaurantes	Alta

INFRAESTRUCTURES DE GESTIÓ DE L'AIGUA

Tecnologia i enginyeria per millorar l'accés a l'aigua i sanejament

Les necessitats en tractament de residus, aigua i sanejament han cobrat rellevància després de la situació de COVID-19. La Agència Pública de gestió del sanejament AyA ha disposat en el seu pressupost 2020 un total de 98,5 M USD per l'execució de 10 projectes.

INNOVACIÓ EN EL SECTOR SALUT

Nous fàrmacs i tractaments especialitzats i equipament mèdic per el sector salut

Costa Rica disposa d'una creixent indústria de serveis de salut privats (CIMA, Clínica Bíblica, etc) oferint serveis de mèdics a nivell regional.

Hospitals de referència i hospitals privats incorporen nous equips mèdics d'alta tecnologia (diagnòstic, tractaments no invasius, tecnologia laser i fotònica, etc) per oferir tractaments sanitaris d'avantguarda.

SECTOR CONSTRUCCIÓ RESIDENCIAL

Materials de construcció, Maquinaria i Serveis de supervisió

140 projectes residencials a zona metropolitana de Guatemala, reactivats al 25%, d'impacte rellevant.

SECTOR INDUSTRIAL QUIMIC-PLASTIC

Materia Primera, bens d'equip o assessoria professional

Multiples sectors industrials incorporen productes químics i plàstics en els seus processos industrials, cercant valor afegit i qualitat.

- Mitjana de 23 dies a constituir formalment una empresa
 - Obtenir un permís de construcció (17 tràmits burocràtics): una mitjana de 138 dies
- <https://tramitescr.meic.go.cr/> - plataforma de facilitació procediments administratius i regulatoris

“Valoració d’estratègia inicial d’accès al mercat de Costa Rica: identificació partner local en 1ª fase + constitució 2ª fase implantació

ACORDS I CONVENIS CONJUNTS

- Acord d'associació (TLC) amb la Unió Europea i els seus Membres.
- Acord Internacional d'Inversió Costa Rica - Espanya recíproc de promoció i protecció d'inversions.
- Costa Rica no ha signat tractats per evitar la doble o múltiple tributació amb l'Estat Espanyol.

BARRERES AL COMERÇ

Acord d'Associació Unió Europea-Amèrica Central (AdA), està permetent que es redueixi gradualment el tipus mitjà aranzelari per a l'entrada de productes europeus, així com les barreres no aranzelàries .

REGIMS ESPECIALS

A Costa Rica hi ha establertes 48 zones franques, on es troben implantades 343 empreses.

COSTA RICA

DOING BUSINESS

DOING BUSINESS (Posició No. 74 Informe Doing Business BM 2020)

República Dominicana: Impactes pandemia 2020

INDICADORS MACRO (Gener 2020)

PIB	PIB p.c.	Taxa Interés de referència	Inflació Annual	Tipus Canvi USD	IED	Població	Taxa Atur 01/20
88,941.00	12,171.00	2.75	1.8	53.09	3,012	10.6	3.5%
Milions de USD	USD	%	%	USD/Peso Dom	Milions de USD	Milions de persones	Atur 01/21: 6.3%

EVOLUCIÓ PIB:

Contracció PIB 2020: **-6.7%**

Previsió PIB 2021: +4.8%

Previsió PIB 2022: +4.5%

PRINCIPALS SECTORS ECONÒMICS PERJUDICATS:

- Serveis Turístics, Hoteleria i Restauració (9% PIB/ -42.6%)
- Construcció (11.5% PIB/ -23.2%)
- Minería (2% PIB)/ -16.3%)
- Sector Logístic i Transport Internacional (8.4% PIB/ -11%)

SECTORS ECONÒMICS RESILIENTS:

- Salut i Serveis Sanitaris (4% PIB/ +12.4%)
- Intermediació Financera (4.8% PIB/ +10.5%)
- Sector Primari (Agricultura i Ramaderia) (6.1% PIB / +5.2%)
- Comunicacions (1% PIB/ +4.1%)

Informe COVID Impacte Sociolaboral OIT - 2020

Sector de la Economía	Repercusión actual de la crisis sobre la producción económica
Administración pública y defensa	Baja
Enseñanza y salud	Baja
Agricultura y ganadería	Media-Baja
Construcción	Media
Electricidad y agua	Media
Intermediación financiera y de seguros	Media
Transporte y comunicaciones	Media-Alta
Otros servicios 1/	Media-Alta
Industria manufacturera 2/	Alta
Comercio y reparación	Alta
Hoteles y restaurantes	Alta

NOVA INFRAESTRUCTURA HOTELERA

Materials, equipament i enginyeria de projectes de construcció

Durant el període 2021- 2023 previst desenvolupament de Resorts i Hotels comptabilitzant +5.500 habitacions per part dels grups hotelers Marriott, Tui- Karisma, AMResorts, Iberostar, Original, RCD o Melià.

NOU TURISME “4.0”

Consultoria tecnològica centrat a l'experiència del turista). Serveis de transformació digital en el sector turistic.

SECTOR INDUSTRIAL

MANUFACTURA ENSAMBLATGE I REEXPORTACIÓ

Sistemes d'automatització adaptats a la indústria d'ensamblatge de dispositius Mèdics (25%), Electrònica (18%) i Tèxtil (16%).

NOUS SERVEIS FINANCERS

Solucions fintech i Seguretat-TIC en context de baixa bancarització i alt fluxe de remeses internacionals.

- Constitució empresarial: 7 tràmits administratius / Duració: 16,5 dies
- Obtenció permís de construcció: 15 tràmits burocràtics / Duració: 206 dies
- <https://republicadigital.gob.do/> plataforma de facilitació procediments administratius i regulatoris
- Actualment: processos simplificats AAPP a través de (DIGEMAPS) <https://digemaps.msp.gob.do/menu/>

ACORDS I CONVENIS

- Acord de Lliure Comerç EPA signat el 2008 entre la UE i Caríforum (avantatges aranzelàries i comercials)
- Acord de Promoció i Protecció Recíproca d'Inversions (APPRI).
- Panamà té signat (2014) un tractat per evitar la doble tributació amb l'Estat Espanyol.

REPUBLICA DOMINICANA

DOING BUSINESS

DOING BUSINESS (Posició No. 115 Informe Doing Business BM 2020)

“Valoració d’estratègia inicial d’accès al mercat de la República Dominicana: identificació partner local en 1ª fase + constitució 2ª fase implantació

REGIMS ESPECIALS

A la República Dominicana hi ha un total de 144 zones franques uni-empresarials i 77 zones franques permanents. Dins d'aquestes hi ha registrades 665 empreses.

Recentment s’ha afegit al regim de zones franques establert per llei una Nova llei No. 28-01 “Zona Especial de Desarrollo Fronterizo” que incentiva establiment d’empreses a la frontera amb HAITI.

E-COMMERCE I LOGÍSTICA

Panamá
Costa Rica
Guatemala
Rep. Dominicana

Disseny i Desenvolupament TICs

Les plataformes e-commerce i de lliurament d'última milla lideren canvi respecte canals de comercialització tradicionals:

- 10% consumidors a Centreamèrica actualment utilitza un mètode alternatiu de comandes / entregues (només 1-2% abans del COVID-19).
- Avantatge de ser els primers a mostrar, acceptar efectiu i garantir lliurament el mateix dia.

PLATAFORMES INTEL·LIGENTS - TELEMEDICINA

Panamá
Costa Rica
Guatemala
Rep. Dominicana

Disseny i Desenvolupament TICs

Integració entre actors de l'ecosistema sanitari (pacient- metge-familiar), a través d'una xarxa privada.

Desenvolupament de solucions integrades als HIS mitjançant gestió augmentada de dades faciliten interaccions entre pacient i equips sanitaris per oferir millor qualitat teleassistencial.

SOLUCIONS FIRMA ELECTRÒNICA I IDENTITAT DIGITAL

Panamá
Costa Rica
Guatemala
Rep. Dominicana

Disseny i Desenvolupament TICs

La Integració d'aplicatius d'autenticació certificada d'identitat digital remota, així com signatura electrònica manuscrita en els processos contractuals i administratius tant en entitats privades com públiques.

Oficina de Comercio e Inversiones –América Central y Caribe

ACCIÓ- Catalonia Trade & Investment

ANTONI PUJOL

Calle 56 con Avenida Samuel Lewis, Obarrio
Panama Design Center Tower - Oficina 12-E
Panamá, República de Panamá

Tel: (507) 302 0411

Cel: (507) 6200 8228

email: apujol@catalonia.com

Skype: antoni.pujol.olmo

website: www.catalonia.com